

Я живу на віллі Боргезе. Довкола ані пилинки, всі стільці на своїх місцях. Ми тут зовсім самі і ми мертві.

Минулої ночі Борис виявив у себе вошей. Мені довелося поголити йому під пахвами, та навіть після цього свербіння не припинилося. Як у когось можуть завестися воші в такому прекрасному місці? Але яка різниця. Ми з Борисом, мабуть, ніколи б не пізнали одне одного так близько, якби не воші.

Борис щойно виклав мені свої погляди. Він провіщає погоду. Погода й надалі лишатиметься поганою, каже він. Буде дедалі більше лиха, смерті, розпачу. Ніщо не вказує хоч на якісь зміни. Нас роз'їдає рак часу. Наші герої або вже себе вбили, або ж роблять це саме зараз. Героєм, отже, є не Час, а Безчасся. Ми мусимо стати в ряд і крокувати нога в ногу до в'язниці смерті. Втеча неможлива. Погода не зміниться.

Триває моя друга осінь в Парижі. Навіщо мене сюди занесло, я й досі не можу збагнути.

У мене немає ані грошей, ані ресурсів, ані надій. Я — найщасливіша людина на світі. Рік, навіть пів року тому я думав, що я — митець. Тепер я вже про це не думаю, я ним є. Усе, що було літературою, з мене облущилося. Дякувати Богу, більше не лишилося книжок, які треба написати.

Тоді що це? Це не книжка. Це наклеп, обмова, збезчещення персонажа. Це не книжка у звичайному розумінні цього слова. Ні! Це зтяжна образа, плювок в обличчя Мистецтву, копняк під зад Богу, Людині, Долі, Часу, Любові, Красі... чому завгодно. Я збираюся для вас заспівати, можливо, дещо фальшиво, але я все одно співатиму. Співатиму, доки ви здихатимете, і танцюватиму на ваших брудних кістках...

Аби заспівати, спершу потрібно відкрити рота. Необхідно мати пару легень і трішки знатися на музиці. Акордеон або гітара не обов'язкові. Головне — бажання співати. Отже, це пісня. Я співаю.

Я співаю для тебе, Таню. Я хотів би співати краще, більш мелодійно, однак тоді ти, можливо, ніколи не погодила-ся б мене вислухати. Ти чула, як співали інші, і твоє серце лишилося холодним. Вони співали або занадто, або ж не досить гарно.

Зараз двадцять-якесь жовтня. Я вже не стежу за датами. Можливо, сон, що наснився мені чотирнадцятого листопада минулого року, триває донині? Трапляються й перерви, утім це перерви між снами, і вони не лишають у моїй свідомості ані сліду. Світ довкола мене розчиняється, подекуди зоставляючи по собі цятки часу. Світ — це рак, що роз'їдає сам себе... Мені здається, що коли все вкриє велика тиша, тоді врешті настане триумф музики. Коли все знову повернеться в утробу часу, запанує хаос, а хаос — це партитура, на якій записано реальність. Ти, Таню, — мій хаос. Ось чому я співаю. Навіть не я, а світ, що вмирає, скидаючи шкіру часу. Я й досі живий, брикаюся у твоїй утробі, що є реальністю, на якій я писатиму.

Починаю дрімати. Фізіологія кохання. Кит із шести-футовим пенісом у стані спокою. Кажан — *penis libre*¹. Тварини з кісткою у члені. Отже, *кістка стоїть...* «На щастя, — каже Гурмон, — людина втратила кісткову структуру». На щастя? Так, на щастя. Подумайте лишень, який вигляд мала би людська раса, коли б усі ходили довкола з кістяними стояками. Натомість кенгуру має подвійний пеніс: один — на будні, а другий — на свята. Знову дримаю. Лист від жінки, яка питає, чи я вже вигадав назву для своєї книжки. Назву? Звісно ж: «Милі лесбійки».

Ваше анекдотичне життя! Фраза М. Боровскі. Щосереді я у них обідаю. Його дружина, сухоребра корова, накриває на стіл. Зараз вона вивчає англійську, її улюблене слово — «непристойний». Гадаю, нескладно зрозуміти, як мені ці Боровскі остогидли. Але заждіть...

Боровскі носить вельветові костюми і грає на акордеоні. Неперевершене поєднання, зокрема якщо зважити на те, що він непоганий митець. Видає себе за поляка, але, звісно ж, ніякий він не поляк. Боровскі — єврей, а його батько був філателістом. Власне, майже весь Монпарнас — євреї або напівєвреї, що навіть гірше. Карл і Пола, Кронштадт і Борис, Таня й Сильвестр, Молдорф і Люсіль. Усі, окрім Філмора. Генрі Джордан Освальд теж виявився євреєм. Луї Ніколь — єврей. Навіть Ван Нордента Шері — євреї. Франсіс Блейк — чи то єврей, чи то єврейка. Тітус — єврей. Євреї замели мене, мов хуртовина. Я пишу це моєму другові Карлу, батько якого — також єврей. Усе це важливо зрозуміти.

¹ Вільний пеніс (фр.). — Тут і далі прим. пер.

Найпривабливіша єврейка з-поміж них — Таня, і заради неї я теж став би євреєм. Чому ні? Я вже розмовляю, як єврей. І я такий самий бридкий. До того ж хто ненавидить євреїв більше за самих євреїв?

Сутеніє. Синь кольору індиго, скляна вода, дерева виблискують і розчиняються. Колії провалюються в канал за станцією Жорес. Довга гусінь із лакованими боками пірнає вниз, мов вагончик на американських гірках. Це не Париж. І не Коні-Айленд. Це сутінкова мішанина усіх міст Європи та Центральної Америки. Піді мною двори залізничних депо, чорні колії, схожі на павутину, — їхнє розташування не впорядковане рукою інженера, а є наслідком катаклізму, як і ті вузькі тріщини в полярній кризі, які камера схоплює лише у відтінках чорного.

Їжа — одна з тих речей, які я обожаю. Але на цій прекрасній віллі Боргезе переважно не буває й натяку на їжу. Часом це надзвичайно дратує. Іноді я прошу Бориса замовити на сніданок хліба, однак він завжди забуває. Схоже, він снідає десь у місті. А коли повертається, то колупається в зубах, і з його цапиної борідки звисає шматочок яйця. Він харчується в ресторані з поваги до мене. Каже, що йому боляче бачити, як я дивлюся на нього, коли він їсть свій ситний обід.

Ван Норден мені подобається, але я не поділяю його думку про нього самого. Наприклад, я не вважаю його філософом чи мислителем. Він просто схиблений на пиздах та й по всьому. І йому ніколи не стати письменником. Як не стати письменником і Сильвестру, хоч його ім'я й сяє червоними ліхтарями, які палахкотять, мов 50 000 свічок. Наразі єдині письменники серед мого оточення, яких я хоч трохи поважаю, це Карл і Борис. Вони одержимі.

Вони світяться зсередини білим сяйвом. Вони божевільні й абсолютно глухі. Справжні страждальці.

Натомість Молдорф, який також по-своєму страждає, не божевільний. Молдорф захмелілий від слів. У нього немає ані вен, ані судин, немає ні серця, ні нирок. Він — саквояж із купою відділень, а в цих відділеннях — ярлики, виведені білим, коричневим, червоним, синім чорнилом, цинобровим, шафрановим, рожево-бузковим, вохровим, абрикосовим кольором, бірюзою, оніксом, кольором анжуйського вина, оселедця, фарбою «Корона», яр-мідяною, горгонзолою...

Я переніс друкарську машинку до сусідньої кімнати, де можу бачити себе у дзеркалі, коли пишу.

Таня схожа на Ірен. Вона очікує на довгі листи. Але є й інша Таня, Таня, яка, мов величезне суцвіття, розпорошує скрізь свій пилок — або, скажімо, як уривок із Толстого, сцена в хліві, у якій відкопують викидня. Таня — це ще й лихоманка — *les votes urinaires*², кафе «Деля-Ліберте», площа Вогезів, яскраві краватки на бульварі Монпарнас, темні вбиральні, сухий портвейн, цигарки «Абдулла», адажію сонати «Патетична», гучномовці, теревені, груди кольору паленої охри, масивні підв'язки, питання «котра година?», фаршировані каштанами золоті фазани, тафтові пальчики, імлісті сутінки, що перетворюються на гостролист, акромегалія, рак і марення, теплі покривала, покерні фішки, просякнуті кров'ю килими та м'які стегна. Таня каже так, щоб почули всі: «Я його кохаю!» І доки Борис обпалює собі горлянку віскі, вона говорить: «Сідай тут! О, Борисе... Росія... що мені робити? Це просто розриває мене на шматки!»

² Поклики до сечовипускання (фр.).